

Anteckningar från möte med FRIST- gruppen

NÄRVARANDE

Anders Berghall	Fridaskolan Härryda
Anna Robertsson	NTI-gymnasiet Kronhusgatan
Anna Kohlström	NTI-gymnasiet Johanneberg
Camilla Alenäs	SKF Tekniska gymnasium
Charlotte Cederström	Klara Teoretiska gymnasium Postgatan
Christel Dahlin	LBS Kreativa gymnasiet Kungsbacka
Ewa Ekman	Göteborgs Tekniska Gymnasium, ordförande
Håkan Stenström	Drottning Blankas gymnasieskola Kungsbacka
Jennie Arpfjord	Klara Teoretiska gymnasium
Jennie Bubach	Rytmus Göteborg
Jens Naezer	Aspero Idrottsgymnasium Göteborg
Jonas Nilsson	Kitas Frisörgymnasium
Jonas Kornbrink	Sjölin's gymnasium
Josefin Claesson	LBS Kreativa gymnasiet Göteborg
Lena Hammersberg	Göteborgs Tekniska Gymnasium
Malin Luukinen	Yrkesgymnasiet/Lärlingsgymnasiet Ale
Marie Cervin	Framtidsgymnasiet
Martin Burefors	L M Engströms gymnasium
Per Köhler	Jensen gymnasium
Pia Solberg	Magelungens Gymnasium
Roy Jörgensen	Mediegymnasiet by LBS
Suah Nilsson	Klara Teoretiska gymnasium, Vallgatan
Veronica Glanzelius	International IT College
Margaretha Allen	GR, sekreterare
Gäster:	
Åsa Hlongwa Nilsson	GR
Viveka Blomgren	GR
Lena Sjöstrand	GR
Christoffer Arpfjord	Gatulangningsgruppen Centrum Göteborg
Emma Karlsson	Social resurs Göteborg
Roberto X	Kommunpolis Göteborg

EJ NÄRVARANDE

Alexandra Johansson	Peabskolan Göteborg
Annika Johansson	Amerikanska gymnasiet
Björn Sultan	Alingsås Yrkesgymnasium
Carita Seher	Kitas Ekonomi
Carl Nilsson	Ingrid Segerstedts gymnasium
Egil Aasgaard	Munkeröds gymnasium

Egil Gry	Samskolan
Eleonora Eriksson	GTI:s gymnasieskola
Fredrik Sidenvall	L M Engström gymnasium
Jana Krstic	Yrkesgymnasiet
Johan Grudemo	Kitas Natur
Jonas Johansson	Göteborgs Waldorfgymnasium
Jörgen Frohm	Västsvenska gymnasiet
Marcus Berglund	Drottning Blankas gymnasieskola Gårda
Maria Sjödin	Praktiska Gymnasiet Kungsbacka
Marielle Olofsson	Sveriges Ridgymnasium Kungsbacka
Martin Kunz	Realgymnasiet Göteborg
Mikael Andersson	Gymnasieakademin
Murielle Ovisé	Sigrid Rudebecks gymnasium
Patric Fosshammar	Kunskapsgymnasiet Göteborg
Patrik Nyqvist	Drottning Blankas gymnasieskola Centrum
Pernilla Liljeberg	Donnergymnasiet
Peter Heddelin	Amerikanska gymnasiet
Sandra Nyberg	Praktiska Gymnasiet Göteborg
Sara Fridell	Thoren Innovation School
Sladja Mijatovic	Aniaragymnasiet

1. Incheckning och presentation

Ewa Ekman, ordförande, hälsade välkommen och presenterade syftet med gruppen som är att byta idéer och erfarenheter och att vara en referensgrupp till GRs arbete. Regionens elever är vårt gemensamma ansvar och därför arbetar vi tillsammans i gruppen i GRs regi. Vid andra tillfällen är vi konkurrenter. Deltagarna presenterade sig därefter. Ny sekreterare presenterades. Vanligtvis träffas gruppen två gånger per termin. En gång för endast fristående gymnasieskolor och en gång gemensamt med gymnasiecheferna inom GR.

2. Gruppens förväntningar på arbetsutskottet VT 2021

Arbetsutskottet presenterades. Den som önskar vara med i detta kan anmäla intresse till sekreteraren. Deltagare är välkomna att skicka in förslag till punkter på dagordningen som arbetsutskottet sedan bearbetar inför nästkommande möte.

3. SRHR i skolan och utbildningsbehov bland lärare

Åsa Hlongwa Nilsson, GR medverkade efter önskemål från arbetsutskottet. Frågan är aktuell och dagen innan presenterade Skolverket förändringar i de nationella läroplanerna som får effekt på lärares arbete. Åsa talade om SRHR i skolan som står för sexuell reproduktiv hälsa och rättigheter. Detta är ett

internationellt begrepp som används allt oftare. Tidigare har det i Sverige kallats sex och samlevnad. Sverige har en nationell strategi för hur detta ska tas med i utbildningen och vi var också först i världen då detta kom in redan 1955. Folkhälsomyndigheten menar att skolan är viktig när det gäller att arbeta med kunskap, attityder och värderingar. Nya begrepp införs som till exempel ömsesidighet. Läroplansändringar har nu gjorts och dessutom inkluderas området i lärarutbildningens examensmål under 2021.

De nya begrepp som används i läroplanerna är sexualitet, samtycke och relationer. Vidare nämns ord som rättigheter och det finns också kopplingar till kön och hedersrelaterat våld och förtryck samt pornografi.

Men vem ska då prata om detta i skolan? Om vi tar in konsulter i skolans värld, vet vi då vilken värdegrund de tar med sig?

GR har sedan tidigt 2000-tal byggt kunskap om området. Påpassligt har GR köpt domännamnet srhr.se och på uppdrag av Västra Götalandsregionen utvecklas nu denna webbsida för att kunna ge stöd. Kompetenscentrum för sexuell hälsa finns också med som part. Sidan är till för alla som arbetar med unga. Sidan var tidigt ett verktyg för samverkan mellan vård och skola och hade inledningsvis fokus på HIV-prevention. Varje år i vecka 44 erbjuder GR kompetensutveckling för skolans personal. Frekvent deltar skolornas elevhälsoteam, lärare men även en del rektorer.

Skolinspektionen granskade under 2018 hur skolorna arbetar med frågan.

Brister konstaterades. Några slutsatser var:

- Sex och samlevnad kopplas inte till skolans värdegrundsarbete
- Lärarna behöver stöd och verktyg
- Undervisningen är ämnesintegrerad
- Undervisningen är ojämnt fördelad
- Elevhälsans kompetens tas inte tillvara i arbetet
- Bara hälften av eleverna görs delaktiga
- Stora brister i undervisning om normer och HBTQ-frågor

Åsa berättade att Skolverket har en del stödmaterial och i en film uppmanar en rektor att man ska Finna en vän!

GR kan vara den vännen och erbjuder till exempel:

- Kartläggning
- Processtöd
- Kompetensutveckling
- Elevpass

Ett tips lämnades om att Resursteam Heder i Göteborg också kan hjälpa till.

En snabb enkät genomfördes i menti.com

Några exempel på svar:

Goda exempel, lite uppslag hur vi kan jobba, underlag som statistik, kompetenshöjning, förslag på externa föreläsare, hur riktar man sig till

eleverna, föreläsa för lärarna, stärka och trygga lärarna i hur de ska arbeta med dessa frågor inom sina ämnen.

Åsa söker en pilotgrupp som vill vara med som referens när sidan srhr.se byggs vidare som ett digitalt verktyg för kompetensutveckling. Åsas kontaktuppgifter finns i bifogade bilder. Mailadressen: asa.nilsson@goteborgsregionen.se
Sidorna ska lanseras under vecka 44.

4. Polisens informationsinsatser riktade mot gymnasieskolor för att minska användningen av narkotika

Christoffer Arpfjord Gatulangningsgruppen, Emma Karlsson Social resurs samt Robert kommunpolis Göteborg medverkade. Christoffer inledde med att berätta om vilka preparat som är vanliga i Göteborg bland de yngre. Cannabis är den stora drogen och mycket enkel att få tag i. Även amfetamin är vanligt. GHB har kommit tillbaka och ökar nu något vilket är oroväckande. Sprit är inte så vanligt som drog längre men däremot ser ungdomar inte narkotika som något stort problem. Sociala medier gör att det är lätt att få tag på och det är organiserat med beställningar och utkörningar av ett brett sortiment. Slutna grupper gör det svårare för polisen att få koll. Ett annat medel som används är Tramadol. Antingen kommer man åt det via tabletter som kasseras efter till exempel en höftoperation eller så kommer det in från Balkan där det säljs ungefär som Panodil. Motiv som ungdomarna anför för sitt bruk är att de orkar mer i skolan, minskar stressen och blir mer sexuellt uthålliga. Förut såldes en hel del Tramadol i Brunnsparken men just nu är det området utstört och antagligen flyttat. Skolelever använder oftast inte heroin eller kokain.

Christoffer är med i en grupp som arbetar förebyggande med ungdomar i åldrarna 15-21 år. De gör tidiga insatser som är planerade i förväg. Till sin hjälp har de också Emma som går in från socialtjänstens sida. Hon har till exempel föräldrakontakterna och tar hand om de vidare åtgärderna. Det går till så att skolan kan ha en oro för någon och ber om hjälp. Det kan bero på att någon har ett förändrat beteende eller umgås i en annan krets än vanligt. Personen kan också se tröttare ut och bete sig slöare. De poliser som kommer är alltid civilt klädda. Eleven hämtas av skolans personal till en lokal i skolan där den får lämna urinprov. Kontakt tas med föräldrarna innan för de ska ges möjlighet att delta, men gruppen kan ändå genomföra förhöret om föräldrarna inte kan komma. Socialtjänsten är också med. En förberedande insats görs alltid och socialtjänsten är inblandad tidigt. Det är nödvändigt att veta lite innan på grund av en orosanmälan. Man vill heller inte störa en pågående process som föräldrarna kan ha med till exempel MiniMaria. Om det visar sig att urinprovet är positivt tas vidare kontakt. Föräldrarna måste då säga att det är ok att skolan är med i processen. Exempelvis kan ett kontrakt om regelbundna urinprov skrivas. Om det är negativt så förs det inte in i några register och drabbar inte individen på lång sikt.

Fråga ställdes om det är samma process om det är en pågående incident på skolan. Svaret är att nej då kommer i stället uniformerad polis och eleven får följa med till polishuset för urinprov. Ingripandepoliserna har inte varit med i just denna arbetsmetod som pågått i tre år hittills.

Christoffer erbjuder information i form av föreläsningar om narkotika och vad man behöver veta för att kunna vara lyhörd för problemet.

Fråga ställdes om skolor som ligger utanför GR också kan få liknande hjälp. Svaret är att just denna grupp arbetar inom Göteborg men kan förmedla kontakter till andra kommunpolis. Det går också att ringa till växel och be att få kopplas till den kommunens polis. Det anordnas också öppna föreläsningar av Göteborg. Kunskapskällan nämndes även som en verksamhet som kan bygga upp samverkan med en enskild skola.

Ytterligare en fråga ställdes om doping också ingår. Svaret är ja.

Christoffers kontaktuppgifter:

Christoffer.arpfjord@polisen.se

Emmas kontaktuppgifter:

Emma.e.karlsson@socialresurs.goteborg.se

Två inbjudningar till föreläsningar bifogas med anteckningarna.

5. Omvärldsbevakning – Planering och dimensionering

Årets utbudsrapport om det gymnasiala utbudet 2020

Margaretha Allen, GR, berättade om innehållet i årets rapport som tagits fram för femte året i rad. Rapporten är unik i så måtto att den innehåller båda skolformerna och kan visa den totala produktionen inom till exempel yrkesutbildningarna. Den visar utbudet både i kommunala och fristående gymnasieskolor samt inom kommunal och regional yrkesvuxutbildning. Underlaget är tänkt att användas för att planera så att utbudet blir brett och tillgängligt för individen och resurseffektiv för anordnarna.

Några trender och tendenser är att ungdomskullarna fortsätter att öka och att det på sina håll kan vara svårt att dimensionera upp efter intresset för vissa yrkesprogram. Färre elever var obehöriga till samtliga sina val. De flesta program ökar i omfattning. Svårigheter att erbjuda arbetsplatsförlagt lärande (apl) rapporteras från många håll både i gymnasieskolan och vuxenutbildningen under covid-19-pandemin. Det kan göra det svårplanerat inför nästa läsår. Inom yrkesvux märks också ett ökat intresse för yrkesutbildning och tack vare utökade anslag har vuxenutbildningen kunnat starta upp 165 yrkesvuxutbildningar. I Skolverkets lägesrapport beskrivs nationella problem med att utbudet inte är så omfattande som önskvärt och att fler kommuner borde samverka av det skälet. Vidare beskrivs brist på yrkeslärare och studie- och yrkesvägledning. GR nämns i en nationell utredning som ett gott exempel på regional samverkan för att lösa sådana problem.

Många av GR:s nätverk och branschvisa kompetensråd kommer nu att få ta del av rapportens innehåll. Bilder finns framtagna för de flesta program och det är möjligt att kontakta sekreteraren om några speciella bilder önskas. I det visade bildspelet finns el- och energiprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet, ekonomiprogrammet och naturvetenskapsprogrammet med. Den tryckta rapporten kommer att vara klar i början av mars. Kontakta sekreterare om det finns önskemål om att hämta ett ex på GR.

Bilderna och rapporten bifogas.

6. Information, vägledning och marknadsföring

Tänkt erfarenhetsutbyte kring hur det är att genomföra digitala öppna hus ledde till att frågan om det är tillåtet att genomföra öppna hus efter februarivalet ställdes. Sekreteraren redde ut vad som gäller. Avtalet som samtliga gymnasieskolor har slutit med GR när det gäller gymnasieantagning anger att en skola inte får kontakta en elev (som inte valt till den skolan) två veckor innan preliminärantagningen och två veckor innan slutantagningen. De kommunala gymnasieskolorna är bundna av det regionala samverkansavtalet som säger att elever inte ska erbjudas öppet hus efter att de valt i februari. Däremot kan en enskild elev komma på ett besök. Elever på IM som ännu inte är antagna kan också erbjudas ett besök.

För 3–4 år sedan gjorde FRIST-gruppen och Gymnasienätverket en frivillig överenskommelse om att rekommendera att inga öppna hus erbjuds efter februarisöket. Efterlevnaden har i allmänhet varit god med tanke på syftet. Ingen skola är intresserad av att andra skolor rycker elever från dem på ett oetiskt sätt. De flesta skolor är också intresserade av att kunna planera för hösten när det gäller till exempel tjänstefördelning och ekonomi. Förhoppningen är att det ska gå att även i fortsättningen undvika aggressiv marknadsföring under denna period. GR är medveten om att många rektorer vid fristående gymnasieskolor inte kan fatta sådana beslut på egen hand utan att det snarare är styrelser/huvudmän som bestämmer hur man ska agera.

Återkoppling från Gymnasiedagarna och den genomförda utvärderingen Viveka Blomgren och Lena Sjöstrand medverkade med en återblick på årets Gymnasiedagarna och Future Skills.

Svenska mässan har erbjudit B+A-hallen inför 2021 och då datumen 9-11 november.

Utvärderingen av mässan presenterades. Se bifogade bilder.

Några övergripande synpunkter. Materialet i montrarna var fantastiskt, vilket har förmedlats från t ex syv och elever. I allmänhet var besökarna mer nöjda än utställarna. Det har varit uppskattat att underlaget från mässan har kunnat användas under en längre period via den nya webbsidan [Gymnasiedagarna.se](https://www.gymnasiedagarna.se)

Det har fött en tanke om att utveckla vägledning, information och marknadsföring mot ett årshjul. Kan vi uppnå ett tydligare årshjul mot målgruppen elever, föräldrar och skolpersonal för ökad samverkan med grundskolan? Kan vi förlänga valprocessen med tematiserade insatser under hela året? Kan hemsidan då bli ett värdefullt verktyg för målgruppen? Kan vi också uppnå synergier med andra t ex kring prao? I slutet av årshjulet skulle eleverna ha en god grund att stå på när det gäller att välja skola och program.

7. Nästa möte

23/4 kl. 09.00-12.00 med Gymnasienätverket

Inspel till dagordningen önskas senast i mitten av mars till sekreteraren.

Antecknat av:

Margaretha Allen

Utvecklingsledare GR